

Tillgänglighet i Avesta

Bakgrund

Sverige har förbundit sig att följa de standarregler om delaktighet och jämlikhet för människor med funktionsnedsättningar som togs av FN:s generalförsamling antog 1993. I FN:s standardregler om delaktighet och jämlikhet finns visionen om ett samhälle där personer med funktionsnedsättning är delaktiga och jämställda med andra medborgare i samhället. Den femte standardregeln behandlar ämnet tillgänglighet och innebär att den fysiska miljön ska göras tillgänglig för alla.

Sverige har liksom flertalet av världens länder, förbundit sig att förverkliga intentioner och innehåll på såväl central, regional nivå som på lokal nivå.

Barnkonventionen är ett annat viktigt dokument från FN som särskilt behandlar barns rättigheter. I Barnkonventionen påpekas särskilt att varje barn med handikapp har rätt till individuell utveckling för att få ett fullvärdigt liv som möjliggör ett aktivt deltagande i samhället.

”Målet för den svenska handikappolitiken är en samhällsgemenskap med mångfald som grund där samhället utformas så att kvinnor och män, liksom flickor och pojkar med funktionshinder blir fullt delaktiga i samhällslivet och jämlika i levnadsvillkor. Handikappolitik berör inte bara människor med funktionshinder utan hela samhället.” (Utdrag riktlinjer för tillgänglighet RIV HINDREN förordning 2001:526 statliga myndigheters ansvar för genomförande av handikappolitiken.)”

Idag gäller det att arbeta för att undanröja hinder för delaktighet, ge möjlighet till självständighet och att förebygga och bekämpa diskriminering. Perspektivet har flyttats från individ till miljö och omgivning, till att förbättra och möjliggöra.

Arbetet med att förbättra tillgängligheten för människor med funktionshinder i Avesta kommun utgår från dessa grundprinciper.

Tillgänglighetsarbete i Avesta kommun

”**Tillgänglighet i Avesta**” ska fungera som ett övergripande program som skall genomsyra Avesta kommuns arbete mot tillgänglighet 2010. Till programmet knytes planering och utförande av styrelserna.

Avesta kommun skall arbeta för att FN:s standardregler, FN:s världsaktionsprogram, barnkonventionen, regelverk och mål för svensk tillgänglighet/politik ska genomsyra alla kommunala styrelser, förvaltningar och bolag arbete.

Programmet ”Tillgänglighet i Avesta”, med bilagor, ska vara en vägledning i det arbetet.

Lagar, regler och bestämmelser

FN:s standardregler

FN:s standardregler är tillsammans med FN:s världsaktionsprogram för handikappade av grundläggande betydelse för handikappolitiken i FN:s samtliga medlemsländer. Reglerna uttrycker möjligheter och ansvar och ger konkreta förslag om hur ett land kan arbeta med att skapa ett tillgängligt samhälle.

Utdrag ur Standardregel 5: Tillgänglighet

”Staterna bör inse tillgänglighetens betydelse på alla områden i utvecklingen mot full delaktighet. Oavsett vilka eller hur stora funktionshinder människor har skall staten

- a) införa handlingsprogram som gör den fysiska miljön tillgänglig för dem och
- b) se till att de får tillgång till information och möjlighet till kommunikation.”

a) Tillgång till den yttre miljön

1.

”Staterna bör ta initiativ till åtgärder i den yttre miljön för att undanröja hinder mot tillgänglighet. Detta bör innebära att regler och riktlinjer utvecklas och att det övervägs att lagstiftningsvägen säkra tillgängligheten på olika områden i samhället, t.ex. tillgängligheten till bostäder och andra byggnader, kollektivtransporter och andra kommunikationsmedel, gator och andra miljöer utomhus.

2.

Staterna bör se till att arkitekter, byggnadsingenjörer och andra som är yrkesmässigt engagerade i utformning och uppbyggnaden av den yttre miljön får tillräcklig information om handikappolitik och om vad som borde göras för tillgängligheten.

3.

Krav på tillgänglighet bör ställas från början när den yttre miljön utformas och byggs upp.

b) Tillgång till information och möjlighet till kommunikation

5.

Människor med funktionsnedsättning och, där det anses lämpligt, deras familjer och företrädare bör på alla stadier få full information om diagnoser, rättigheter samt tillgänglig service och handlingsprogram.

Information bör ges i sådana former som gör den tillgänglig för människor med funktionsnedsättning.

6.

Staterna bör utveckla metoder för att göra information och dokumentation tillgängliga för olika grupper av människor med funktionsnedsättning. Punktskrift, kassetter, stor stil och annan lämplig teknik bör användas för att ge människor med synskador tillgång till skriven information och dokumentation.

På liknande sätt bör lämplig teknik användas för att ge människor med hörselskador eller inlärningssvårigheter tillgång till muntlig information

(Mer att läsa om FN:s standardregler finns på Handikappombudsmannens webbplats, www.ho.se)

Svenska lagar och nationella mål

Styrande regler och vägledande mål för tillgänglighet/politik och grunden för arbetet med frågor som rör funktionshindrade finns i:

Socialtjänstlagen (SoL)

Lagen om stöd och service (LSS)

Hälso-och sjukvårdslagen (HSL)

Plan – och bygglagen (PBL)

Skollagen och Diskrimineringslagarna

Boverkets föreskrifter och allmänna råd, byggregler

Lagen om handikappanpassad kollektivtrafik

Riksdagen godkände 2000-05-31 regeringens proposition ”Från patient till medborgare 1999/2000:79 – en nationell handlingsplan för handikappolitiken”. De nationella målen är:

en samhällsgemenskap med mångfald som grund

att samhället utformas så att människor med funktionshinder i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet

jämlikhet i levnadsvillkor för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionshinder

Begrepp:

Fysisk tillgänglighet

Inomhus och utomhusmiljöer görs tillgängliga för människor med funktionsnedsättning. Alla måste kunna ta sig fram i byggnader, ta sig till och från arbetet och kunna delta i aktiviteter.

Kommunikativ tillgänglighet

Hjälpmiddel kan behövas för att kommunikationen ska fungera. Exempel: teleslingor, tolkar, god akustik och belysning. Webb sidor på Internet utformas så att de är tillgängliga för alla.

Informativ tillgänglighet

Alla medborgare kan ta del av information.

Information finns i olika utformningar: punktskrift, lättläst, olika språk, kassett eller diskett och även kunna kompletteras med visuell information. Information på kommunens webbsida görs tillgänglig så att den går både att se och höra.

Psykosocial tillgänglighet

Negativa attityder och dåligt bemötande är ett hinder i mötet mellan människor.

Funktionsnedsättning

Nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga.

Funktionshinder

Begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen.

Funktionshinder är inte något som en person har utan det är miljön som är funktionshinderande.

Handikapp

Enligt Socialstyrelsens terminologiråd utgår begreppet handikappad.

Tillgänglighet i Avesta

Vision

I Avesta kommun ska vi kunna leva och bo i en god livsmiljö som präglas av trygghet, omtanke och bidrar till utveckling för både individ och företag.”

Riktlinjer

- Avesta kommun ska vara ett föredöme i arbetet med att förbättra livsvillkor för människor med funktionsnedsättning. Detta arbete syftar till långsiktiga förändringar i hela samhället.
- Politiker och anställda i Avesta kommun ska verka för att förbättra och möjliggöra att Avesta blir en bra plats för alla att leva och bo i.
- Politiker och anställda i Avesta kommun ska vara lyhörda och lyssna på de synpunkter som människor med funktionsnedsättning har.
- Politiker och anställda i Avesta kommun ska öka medvetenheten om gott bemötande av personer med funktionsnedsättning samt känna till innehållet i programmet :
Tillgänglighet i Avesta.
- All information som ges ut till allmänheten ska vara tillgänglig för alla och lätt att förstå.
- Kommunala byggnader, lekplatser, gator, torg och gångbanor ska vara byggda och hållas i sådant skick, oberoende årstid att det blir god tillgänglighet för alla.
- Kollektivtrafiken ska göras tillgänglig för personer med funktions nedsättning.

Samverkan

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för tillgänglighetsfrågor inom kommunen. För att nå goda resultat inom området krävs ett nära samarbete med andra myndigheter, organisationer och näringsliv. Kommunen skall vara pådrivande och aktiv i tillgänglighetsfrågor.

Ansvarsfördelning

Kommunstyrelsens uppgift är att varje år följa styrelsernas och bolagens arbeten och utvärdera åtgärdsplanerna.

Styrelser och bolag

Varje kommunal styrelse och bolag skall med utgångspunkt från programmet: **Tillgänglighet i Avesta** och FN:s standardregler, lagar, regler och svensk tillgänglighet/politik formulera sina mål i tillgänglighetsarbete, vilka skall vara tydliga och uppföljningsbara.

Styrelserna/bolagens åtgärdsprogram skall redovisa följande

- vilka åtgärder skall genomföras
- vem/vilka som är ansvariga för att åtgärden genomförs,
- hur man samarbetat med handikapp- och pensionärs organisationer,
- när åtgärden skall vara genomförd
- beräknad kostnad för genomförandet.

Kunskap, förståelse och bemötande

Kunskap och förståelse för vad olika funktionshinder innebär är grundläggande för hur personer med funktionsnedsättning behandlas och bemöts i kommunen. Saknas kunskap och förståelse är risken stor att handikappaspekten förbises i den service som ges.

Personen och inte funktionshindret uppmärksammas i första hand.

Mål: Tillgänglighet i Avesta Kommun

- Yttre miljö som tillhör kommunens verksamhetsområde skall om möjligt vara tillgänglig år 2010
- Avesta kommun ska verka för att alla bostäder vid ny- eller ombyggnation blir tillgänglig för människor med funktionsnedsättning
- Alla lokaler där kommunen bedriver verksamhet ska i möjligaste mån göras tillgängliga för personer med funktionshinder senast år 2010
- Kommunen skall vid upphandling arbeta för att lokaler, material, varor och tjänster är anpassade för personer med funktionshinder
- All kollektivtrafik ska i möjligaste mån vara funktionell för alla användare
- All kommunal information till allmänheten skall finnas på enkel svenska och för personer med olika läshandikapp